

W. Kloppenburg

Maandagavond 9 november 1891, acht uur.

In het Gebouw van de Maatschappij voor den Werkenden Stand aan de Kloveniersburgwal in Amsterdam wordt het Sociaal Congres geopend, – door waarnemend voorzitter Hendrik Pierson, want de eigenlijke voorzitter, Abraham Kuiper, zal op deze avond zijn grote rede houden over *De sociale quaestie van haar maatschappelijke zijde*. Na een kort welkomstwoord nodigt Pierson de aanwezigen uit om twee strofen te zingen van Psalm 67: *D'algoede God zij ons genadig en zegen' ons met overvloed*.

Vervolgens spreekt Pierson over de hooggespannen verwachtingen die hij van dit congres heeft. '... niet omdat wij zoo grote gedachten van ons zelve hebben, maar ... omdat wij onze kracht buiten ons zelve zoeken in Hem, die ons hoofd is ...'

'De diepste ootmoed en de nederigste bescheidenheid gaat juist met het krachtigst geloof gepaard.'

'Als burgers van het vrije Nederland samenkomende ... kunnen wij echter niet aanvangen zonder allereerst een woord van hulde te zenden aan Haar, door wie het Gode behaagt ons te regeeren, ... H.M. de Koningin-weduwe, Regentesse van het Koninkrijk.'

Dan zingt men twee coupletten van *Een vaste Burg is onze God*, in de vertaling van J.J.L. ten Kate. En na de met veel bijval begroete rede van Abraham Kuiper besluit men de avond met het zingen van het geliefde lied van Da Costa: *Zij zullen het niet hebben, ons oude Nederland!*¹

In deze sfeer werd ruim honderd jaar geleden het Sociaal Congres gehouden. Men begon dus zingend: een psalm, een lied uit de Reformatie en een vaderlandslievend lied uit de negentiende eeuw, een lied waarin de Nederlanders a.h.w. het uitverkoren volk vormen en Nederland het centrum van de wereld lijkt te zijn, – en dat alles zong men uit een bundeltje dat speciaal ten behoeve van het Congres was gedrukt.

1. De openingsavond is beschreven in het *Proces-verbaal van het Sociaal Congres, gehouden te Amsterdam den 9, 10, 11, 12 November 1891*, Amsterdam 1892, I. 36 vv.